

Mecenatas

NORFA

koncertų
sezonas

Partneriai:

LRT | KLASIKA

LIETUVOS
rytas

lrytas.lt

MOTERIS

V A G A
KNYGYNŲ TINKLAS

TRINITI 3 JUREX
TALLINN RIGA VILNIUS

Koncertai
tavo telefone

Bilietus platina

kakava.lt

Orkestro muzikos koncertas

„Kalnų sonata“ Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-asis jubiliejus

**LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS
ORKESTRAS**

(meno vadovas ir vyr. dirigentas Modestas
Pitrėnas)

Solistas

Petras GENIUŠAS (fortepijonas)

Dirigentas

VICTORIEN VANOOSTEN

2025 m. kovo 22 d., Vilnius,
Filharmonijos Didžioji salė

www.filharmonija.lt

PROGRAMA

I

CLAUDE DEBUSSY (1862–1918)

„Rondes de printemps“ („Pavasario šokiai“) iš ciklo „Images“ („Paveikslai“, L. 122) orkestrui (1906–1912)

OSVALDAS BALAKAUSKAS (g. 1937)

Simfonija-koncertas „Kalnų sonata“ fortepijonui ir orkestrui (1975)

„Meilės kalnas“

„Ramybės kalnas“

„Aurų kalnas“

Atlieka LIETUVOS NACIONALINIS

SIMFONINIS ORKESTRAS

Solistas Petras GENIUŠAS (fortepijonas)

Dirigentas VICTORIEN VANOOSTEN

II

RICHARD STRAUSS (1864–1949)

„Eine Alpensinfonie“ („Alpių simfonija“), op. 64 (1911–1915)

Atlieka LIETUVOS NACIONALINIS

SIMFONINIS ORKESTRAS

Dirigentas VICTORIEN VANOOSTEN

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms skirtame orkestro muzikos koncerte siekiama atskleisti muzikos spalvingumą, išraiškingumą ir platų Čiurlionio gyvenamojo laikotarpio kontekstą bei jo dabartinę refleksiją.

Žymiausias impresionistinio muzikos stiliaus kūrėjas prancūzas **Claude'as Debussy** – Čiurlionio amžininkas, o jo pradėtas naujasis stilius (dėmesys tembrų spalvingumui, momento būsenų, nuotaikų perteikimui) darė įtaką ne tik jo laikmečiu kūrusiems, bet ir daugybei pasaulio kompozitorių iki šių dienų – nuo akademinės iki džiaz muzikos autorių.

1906–1912 m. Debussy sukurtas ciklas

„Images“ („Paveikslai“) – paskutinis autoriaus koncertinis kūrinys simfoniniam orkestrui. Šiame sudėtingame šedevre, kuriame pasiekta ypatinga kuriamų įvaizdžių ir jų garsinės raiškos darna, išskyla Anglijos, Ispanijos ir Prancūzijos vaizdai, kviečiantys klausytojus įsivaizduoti savo „muzikinius paveikslus“. 1909 m. užbaigta paskutinė, prancūziškoji, ciklo dalis – „**Rondes de printemps**“ („Pavasario šokiai“) – yra su

autoriaus epigrafu: „Tėgyvuoja gegužė, pasveikink gegužę su jos laukine vėliava.“ Į muzikinį audinį čia subtiliai įpintos dvi prancūzų liaudies dainos – lopšinė „Dodo l'enfant do“, aiškiai girdima fleitose, ir labiau užmaskuotas vaikiškas ratelis „Nous n'irons plus au bois“. Peizažo ir mėgavimosi juo nuotaiką bei prancūzų liaudies muzikos koloritą Debussy stengėsi perteikti moderniai, per savo jautrų, subjektyvų žvilgsnį ir unikalų stilių.

Osvaldas Balakauskas – vienas savičiausių ir dažniausiai pasaulyje atliekamų lietuvių kompozitorių, uždarei 8-ojo dešimtmečio lietuvių muzikai atvėręs europinius kontekstus, pažymėjęs originalius modernumo atskaitos taškus ir demonstravęs drąsius stilistinius ieškojimus. Vienas jo ypatingos paskirties kūrybos pavyzdžių – **Simfonija-koncertas fortepijonui ir orkestrui „Kalnų sonata“**, sukurtas 1975 m. ir skirtas Čiurlionio 100-osioms gimimo metinėms. Kūrinys subtiliai prisiliečia prie genialaus Čiurlionio muzikos ir dailės palikimo, leisdamas užčiuopti giluminį skirtingų epochų meno giminingumą, atliepia visos tautos jaučiamą dvasinį artumą Čiurlioniui, kūrinyje išreiškiamą modernia kalba. Balakauskas minėjo, jog „Kalnų sonatą“ inspiravo mintis, kad Čiurlionio kūryboje yra įvairių tapybinių sonatų, o „Kalnų sonatos“ nėra. O juk daugelyje Čiurlionio paveikslų svarbus prasminis kompozicijos elementas yra kalnas arba kalnai.

„Kalnų sonatoje“ panaudoti Čiurlionio fortepijoninių kūrinių atgarsiai „be kokių nors citatų ar struktūrinių-kalbos sąsajų“, – yra sakęs autorius. Simfonijoje-koncerte Balakauskas atsiskleidžia ir kaip neoklasicistas (pagal klasikinę formos sandarą), ir kaip neoromantikas (pagal programines inspiracijas), ir kaip impresionistas (pagal turtingą tembrinį spalvingumą). Visa tai sieja visai O. Balakausko kūrybai būdingas bruožas – gyvai alsuojantis dinamizmas, artimas džiazui.

Kūrinį per premjerą atliko pianistė Birutė Vainiūnaitė ir Nacionalinis simfoninis orkestras, vadovaujamas Juozo Domarko (yra šių atlikėjų įgauta kompaktinė plokštelė), vėliau ne kartą Lietuvoje ir užsienyje kūrinys skambėjo su tuo pačiu orkestru, soluojant Petru Geniušui.

Richardo Strausso „Alpių simfonijos“ („Eine Alpensinfonie“), op. 64, atlikimas – ypatingas įvykis visais atžvilgiais. Tai didingas veikalas, besiliejantis be pertrūkių, leidžiantis pasireikšti orkestro sodrumui, kiekvienam muzikantui atskirai ir orkestro grupėms kartu. XIX a. pabaigos – XX a. pradžios vokiečių kompozitorius R. Straussas „Alpių simfoniją“ parašė gyvendamas Bavarijoje,

vienos aukščiausių Alpių viršukalnių papėdėje. Muzikologė Živilė Ramoškaitė apie šį didingą kūrinį yra rašiusi: „Veikalo programos idėja atsekama iš vaikystėje R. Strausso patirtos audros su perkūnija Alpių kalnuose. Pirmieji simfoniniai eskizai atsirado tik 1900-aisiais, mirus Friedrichui Nietzsche'į, kurio filosofija, ypač veikalas „Štai taip Zaratustra kalbėjo“, veikė R. Straussą ir 1896 m. jis sukūrė simfoninę poemą tuo pačiu pavadinimu. Naujai rašomą kūrinį autorius iš pradžių vadino „Antikristu“, pasiskolinęs kitos Nietzsche's knygos antraštę. Galiausiai, veikalą užbaigus ir 1915 m. įvykus jo premjerai, per kurią dirigavo pats autorius, jis gavo pavadinimą „Eine Alpensinfonie“, nors savo forma tai greičiau simfoninė poema.

Meistriškai įvaldęs gebėjimą garsais kurti kone regimus vaizdus, R. Straussas šioje simfonijoje atkuria įspūdžius, patirtus kopiant į Alpių kalnų viršukalnę ir grįžtant atgal. Naktimi prasidedanti ir pasibaigianti simfonija gali būti traktuojama kaip žmogaus-kūrėjo gyvenimo kelio apmąstymas, jo sielos skrydžiai ir nuopuoliai, pasiekimai ir pralaimėjimai, viltys ir baimės, buitis ir būtis. Kūrinio partitūros spalvingumas, netikėta harmonijos kaita arba staigios moduliacijos rodo su niekuo nesupainiojamą, atpažįstamą R. Strausso braižą.“

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas **PETRAS GENIUŠAS** – ryški scenų žvaigždė, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos bei Škotijos Karališkosios akademijos profesorius. Koncertiniai jo maršrutai driekiasi nuo Vilniaus iki Japonijos, nuo džiaz festivalių, skambinimo dramos, baletu ar kabareto spektakliuose iki koncertų solo ir su Lietuvos bei užsienio šalių orkestrais prestižinėse pasaulio salėse: Lietuvos nacionalinės filharmonijos, Linkolno centro „Alice Tully“ ir „Avery Fisher“ Niujorke, Tokijo „Geijitsu Geikijo“, Vienos „Musikverein“, Škotijos Stevensonso, Ciuricho, Tel Avivo ir kitose.

P. Geniušas yra Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos absolventas, apdovanotas šios mokyklos įsteigtu apdovanojimu – Garbės ženklu „Ad Astra“, taip pat jis baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją bei Maskvos konservatoriją, pelnė keletą aukščiausių apdovanojimų tarptautiniuose pianistų konkursuose (Pilaro Bayonos Saragoose, Y.C.A.A. Oberline, Palm Byčo kviestinių pianistų konkurse), įsitvirtindamas kaip vienas talentingiausių savo kartos pianistų, koncertavęs su tokiais pasaulinės scenos grandais kaip Yehudi Menuhinas ir Mstislavas Rostropovičius.

P. Geniušas rengia ne tik solo programas Lietuvoje ir užsienyje, bet ir koncertuoja su sūnumi Luku

Geniušu, smuikininke Dalia Kuznecovaite, Čiurlionio, Vilniaus kvartetais, dainininke Justina Gringyte, Lietuvos simfoniniu pučiamųjų orkestru, džiaz grandu Vladimiru Čekasinu ir kitais įvairiais menininkais. P. Geniušas su saksofonininku Liudu Mockūnu Lietuvoje ir plačiai pasaulyje (Skandinavijos šalyse, JAV, Belgijoje, Japonijoje, Latvijoje, Vokietijoje ir kitur) pristatė unikalų projektą „Jūra miške“, skirtą M. K. Čiurlioniui; šio projekto kompaktinė plokštelė (2013) papildė pianisto įgrotų įrašų, išleistų Lietuvos, Vokietijos ir Japonijos leidėjų, lobyną. Vėliau pasirodė pianisto ir saksofonininko albumas „Vers la Flamme“ (2021), kuriame panaudoti XX a. akademinų kompozitorių kūriniai – dekonstruoti, perkomponuoti ir išplėtoti improvizuojant.

LIETUVOS NACIONALINĮ SIMFONINĮ ORKESTRĄ (LNSO) 1940 m. įkūrė kompozitorius, dirigentas ir pianistas Balys Dvarionas. 1964–2015 m. orkestrui dirigavo ir vadovavo Juozas Domarkas, nuo 2015 m. kolektyvo meno vadovo ir vyriausiojo dirigento pareigas eina Modestas Pitrenas, nuo 2024 m. pagrindinio kviestinio dirigento – Victorienas Vanoostenas. Robertas Šervenikas yra antrasis LNSO dirigentas, J. Domarkas yra orkestro garbės dirigentas.

LNSO kasmet surengia apie 50 koncertų Filharmonijos Didžiojoje salėje, aktyviai gastroliuoja užsienyje. Kolektyvas lankėsi įvairiose Europos šalyse, Japonijoje, Pietų Amerikoje, Pietų Korėjoje, Indijoje, Tailande, Taivane, koncertavo garsiose koncertų salėse: Vienos „Musikverein“, Kelno, Berlyno filharmonijos, Londono „Barbican Centre“, Frankfurto „Alte Oper“, Stokholmo „Berwaldhallen“ ir Rotušės salė, Amsterdamo „Concertgebouw“, Tokijo „Metropolitan“ ir „Suntory Hall“, Mumbajaus Nacionalinis scenos menų centras, Tailando kultūros centras ir kitos. LNSO dalyvavo prestižiniuose muzikos festivaliuose, tokiuose kaip Šlėzviško-Holšteino, „Varšuvos ruduo“, „Beethoveno Velykos“ Varšuvoje, „Prahos pavasaris“, Stresos, Merano, Reingau, Briuselio, Liudvigsburgo, Rygos, Gštado ir kituose.

Orkestrui dirigavo istorinės asmenybės ir pasaulinio garso batutos meistrai, LNSO koncertavo su žymiais atlikėjais, įvairių kartų Lietuvos ir užsienio instrumentininkais bei vokalistais. Orkestras yra nuolatinis šiuolaikinės muzikos festivalio „Gaida“ dalyvis, įvairių lietuvių kompozitorių muziką pristato tiesioginėse „Euroradijo“ transliacijose. LNSO biografijoje – Lietuvos ir užsienio kompanijų „Melodija“, „Marco Polo“, „Col legno“, „Naxos“, „Accentus music“, „Ondine“ ir kt. įrašai.

2020 m., Lietuvos nacionalinei filharmonijai minint jubiliejinį 80-ąjį koncertų sezoną, bendradarbiaujant su užsienio įrašų leidyklomis buvo įrašyta nemažai E. Balsio, J. Karnavičiaus, A. Šenderovo kūrybos; išskirtiniu įvykiu tapo LNSO, dirigento M. Pitrėno, Kauno valstybinio choro ir žymių lietuvių operos solistų atlikta ir įrašyta A. Ponchielli opera „Lietuviai“. Tarp naujausių garso įrašų – 2024 m. balandį kompanijos „Naxos“ išleista ukrainiečių kompozatoriaus Valentyno Silvestrovo kūrinių kompaktinė plokštelė, kurią įrašant dalyvavo LNSO, dirigentas Christopheris Lyndon-Gee, smuikininkas Janusz Wawrowskis ir pianistas Jurgis Karnavičius. Šis įrašas – 2020 m. išleistos ukrainiečių autoriaus V. Silvestrovo kūrinių kompaktinės plokštelės tęsinys; solo partijas tąkart įrašė dainininkė Inna Galatenko ir pianistas Olegas Bezborodko. 2020 m. rudenį pasirodė Nacionalinėje filharmonijoje ir Vilniaus plokštelių studijoje įrašyta bei vokiečių leidybos kompanijoje „Accentus Music“ išleista Arvo Pärto kūrinių kompaktinė plokštelė „Lamentate“ su pianiste Onute Gražinyte, violončelininku Edwardu Kingu, LNSO ir dirigentu M. Pitrėnu. Šiam garso įrašui žymiojo vokiečių muzikos žurnalo „Fono Forum“ kritikai paskyrė aukščiausią 5 žvaigždučių įvertinimą. 2021 m. pradžioje prestižinė suomių garso įrašų kompanija „Ondine“ išleido Ž. Martinaitytės kūrybos kompaktinę plokštelę „Saudade“ su LNSO, Lietuvos kameriniu orkestru (LKO), dirigente Giedre Šlekyte ir pianistu Gabrieliumi Alekna.

Nuo 2024 m. prancūzų maestro **VICTORIENAS VANOOSTENAS** yra pagrindinis kviestinis LNSO dirigentas. 2021 m., pakviestas į Mūzos Rubackytės organizuojamą Vilniaus fortepijono festivalį ir diriguodamas LNSO, jis atliko prancūzų muzikos programą, vėliau parengė ne vieną įspūdingą orkestro muzikos koncertą. V. Vanoostenas prisipažįsta iškart susižavėjęs mūsų orkestro profesionalumu ir pamilęs Vilnių.

Muzikinį išsilavinimą V. Vanoostenas įgijo Paryžiaus konservatorijoje, kur studijavo fortepijoną pas Michelį Béroffą, taip pat šioje konservatorijoje bei Sibelijaus muzikos akademijoje Helsinkyje įgijo dirigento išsilavinimą, jo mentoriai buvo tokios garsenybės kaip Esa-Pekka Salonenas, Alainas Altinoglu, Leifas Segerstamas, Davidas Zinmanas, Peteris Eötvösas ir Pierre'as Boulezas. 2016 m. kaip dirigentas jis nugalėjo konkurse „Adami“, yra pelnęs organizacijos „Société Générale Mécénat Musical“ bei fondo „Banque Populaire“ stipendijų.

V. Vanoostenas buvo Danieliaus Barenboimo asistentas Berlyno teatre „Staatsoper Unter

den Linden“, dirigento asistentas Marselio operos teatre. 2019 m. buvo Šveicarijos orkestro „Neuchâtel Symphony Ensemble“ dirigentas, taip pat pagrindinis dirigentas tokių kolektyvų bei projektų kaip „Pays Basque“ simfoninis orkestras, Paryžiaus filharmonijos projektas „Demos“. Maestro dirigavo Berlyno operos teatre L. Cherubini „Medėjos“, G. Bizet „Perlų žvejų“ pastatymams, bendradarbiavo dar keliuose Europos operos teatruose.

Tarp svarbiausių maestro pastarųjų metų akcentų minėtinas naujas G. Bizet „Perlų žvejų“ pastatymas Tulūzos „Kapitolijaus“ teatre, tos pačios operos dirigavimas Berlyno „Staatsoper Unter den Linden“; debiutas Frankfurto operoje, Vienos „Musikverein“; sugrįžimas į „Tonkünstler“ orkestrą, Lenkijos nacionalinio radijo ir Lietuvos nacionalinį simfoninius orkestrus su R. Strausso, A. Brucknerio, C. Debussy, M. Ravelio ir kitų autorių veikalais. Pažymėtinas naujas jo diriguojamos G. Bizet operos „Karmen“ pastatymas Marselio operoje ir debiutas prie Monrealio „Orchestre Métropolitain“ vairo, nauji pastatymai Ciuricho, Marselio operos teatruose, darbas su „Gewandhaus“ orkestru Leipcigo operoje, pakvietimas į „Teatro alla Scala“. V. Vanoostenas taip pat vadovavo „Île-de-France“ nacionalinio orkestro koncertams Paryžiaus filharmonijoje, dirigavo naujam „Traviatos“ pastatymui Sent Etjene.

Prancūzijos Respublika pripažino svarų V. Vanoosteną indėlių į meną ir 2023 m. suteikė jam Meno ir literatūros ordino kavaliariaus titulą.

Parengta pagal victorienvanoosten.com

Redaktorė *Laimutė Ligeikaitė*,
kalbos redaktorė *Rita Markulienė*

Informuojame, kad organizatorius filmuoja ir fotografuoja renginį archyvavimo ir transliavimo tikslu.

Skaitmeninė Filharmonija –
daugiau kaip 170 aukščiausios kokybės koncertų
visur ir visada:

nationalphilharmonic.tv